

Fejl i eksamensbeviser – status primo december 2011

I efteråret 2011 fik CBS en henvendelse fra en studerende vedrørende beregningen af gennemsnittet på et eksamensbevis. CBS konstaterede i kontrollen af beregningen, at selvom alle karakterer på eksamensbeviset var korrekte, var der en fejl i beregningen af gennemsnittet.

7. december 2011

På den baggrund har CBS gennemgået samtlige eksamensbeviser udstedt i perioden november 2008 frem til i dag. I denne gennemgang er der fundet yderligere 83 eksamensbeviser med fejl i gennemsnittet, fordelt på 10 studier. På hvert studium er fejlen endvidere fordelt over 3-5 forskellige studieordninger. Til sammenligning er der udskrevet ca. 10.000 eksamensbeviser i perioden.

Wilbert van der Meer
Rie Snekkerup
Thomas Werner Hansen

Langt de fleste fejl er fejl på 0,1 eller 0,2 i gennemsnittet og langt de fleste fejl skyldes manglende markering af, at en karakter i et valgfag skulle medtages i gennemsnitsberegningen.

1. Forklaring på problemet

Studieordningerne i SPARC (CBS' studieadministrative system) er indrettet således, at systemet henter karakterer ind og udregner gennemsnit. Fag der bedømmes bestået/ikke bestået, fag der meritoverføres fra udlandet indgår ikke i beregningen af gennemsnittet. Et eksamensgennemsnit beregnes på basis af karakteren for den enkelte prøve og den vægt prøven indgår med på den pågældende studieordning. Studierne bruger forskellige vægte, de fleste anvender ECTS-vægte, mens andre benytter en 100 skala. Typisk anvendes der en anden skala hvis man ønsker at vægten for prøven afviger fra det antal ECTS som den pågældende eksamensaktivitet vægter i forhold til aktivitetens belastning i studenterarbejdstimer og andre prøver (fx at lade karaktere for hovedopgaven vægte mere i beregningen af eksamensgennemsnittet end den udgør i ECTS).

Rent teknisk er vægten tilknyttet faget. Det betyder, at når en studerende tager et valgfag fra et andet studie, 'indlånes' faget, og faget har som udgangspunkt sin 'egen' vægt med. Denne vægt tæller kun, hvis der "hakkes" af i et særligt skærmbillede. Derudover skal vægten tilpasses, såfremt fagets 'egen' vægt ikke er enslydende med den vægt, faget skal have på den anden studieordning. Kun de valgfag, der er relevante for den enkelte studerendes uddannelse indlånes på den studerendes studieordning.

I praksis læses valgfagene ind et par gange om året. Hvert fag læses ind der hvor de studerende kommer fra, det vil sige på den studerendes pågældende studieordning.

Såfremt et 'hak' ikke sat og vægten tilpasset, vil valgfaget ikke blive beregnet korrekt i gennemsnittet på det endelige eksamensbevis.

Udover problematikken med indlån af valgfag, er der også i gennemgangen fundet eksempler på, at vægten for de obligatoriske fag ikke indgår rigtigt i studieordningen på grund af forkert vægt. Denne fejl opstår primært i opbygningen af studieordningerne i SPARC.

Der er både studerende der har fået for højt og for lavt snit.

De studerende kan typisk ikke se om beregningen er rigtig, med mindre de har et meget indgående kendskab til studieordningen. Indtil forleden er der da heller ingen der har reageret og vi har således ikke opdaget problemet.

Omfanget

Som nævnt ovenfor er alle eksamensbeviser fra samtlige studier i perioden november 2008 frem til i dag gennemgået med henblik på klarhed over omfanget, og der henvises til vedlagte bilag, der viser hvor mange fejlbehæftede beviser, der er udstedt på hvilke studier.

Der kan principielt være tilfælde, hvor det ikke er muligt at se, om et udstedt eksamensbevis er korrekt, idet en sekretariatsmedarbejder kan have opdaget en fejl og rettet denne. Hvis andre studerende på den samme studieordning tidligere har fået udstedt et eksamensbevis med den samme fejl, vil dette ikke kunne ses af systemet. Det vil blive undersøgt i de kommende uger om der er sådanne fejl i tidligere udstedte beviser.

Hvordan kunne det ske

Som gennemgangen peger på, er der to grundlæggende problemstillinger: Den ene opstår i forbindelse med at studieordningen oprettes i SPARC og 'fejl' vil typisk opdages på de obligatoriske fag. Den anden opstår når studerende tager valgfag enten på CBS eller i udlandet (dvs. fag der ikke er direkte knyttet til det pågældende studie), i disse tilfælde skal faget 'lånes' ind på den studerendes studieordning.

De nuværende kontrolprocedurer.

En studieordning oprettes i CBS studieadministrative system SPARC, når den er godkendt af Dekansektariatet. Dette er en meget teknisk manøvre, der sker en

gang om året. Frem til 2011 har mange aktører været involveret i opbygningen af studieordningerne, typisk studienævnsekretærer, der kender deres studieordning bedst. På grund af opgavens komplicerede karakter blev arbejdet i juni 2011 koncentreret hos såkaldte SPARC superbrugere i forbindelse med en omorganisering af superbrugernes opgaver og ansvar. I dag er det kun de ca. 10 superbrugere, der har ansvaret for at opbygge studieordninger.

Der har de seneste år ikke været et systematisk understøttelse af studieordningsopbygningen eller en systematisk kontrol af arbejdet – f.eks. check af om alle prøver er markeret i det særlige gennemsnit. Der har været gennemført et systematisk check af, at studieordningerne strukturmæssigt var korrekte. Visse studieordninger er særligt komplicerede, idet de rummer mange delprøver og mange hold, f.eks. på HA. På de komplicerede studieordninger har der også været gennemført systematisk kontrol af gennemsnittet. I år er samtlige studieordninger også gennemgået for markering i gennemsnittet.

Valgfag og meritfag indlænes løbende og af mange aktører. Dog har CBS et centralt forankret valgfagssekretariat, og de valgfag hvor CBS studerende tager andre CBS valgfag, indlænes disse centralt fra valgfagssekretariatet tre gange om året. Det skal nævnes, at valgfagssekretariatet i efteråret 2011, håndterede 22.000 tilmeldinger til valgfag.

Udskrivelsen af eksamensbeviser foretages af mange aktører. Der eksisterer 2 rapporter i SPARC til at tjekke eksamensbeviser, den ene rapport viser, hvilke prøver der medtages i gennemsnitsberegningen, mens den anden viser ECTS og karaktervægte på de enkelte prøver i studieordningen

Disse rapporter skal køres inden eksamensbeviser udskrives, og ansvaret påhviler studiesekretariatet.

Der findes en procedurebeskrivelse for kontrol af eksamensbeviser, ligesom der er en vejledning til indlån af valgfag.

2. Hvordan undgår vi fejlene fremadrettet

For at sikre at fejlene ikke opstår fremadrettet indskærpes og indføres yderligere kvalitetskontrol på tre niveauer:

1. I forhold til studieordningsopbygningen er denne allerede med reorganiseringen i 2011 samlet på færre medarbejdere (SPARC superbrugere). Disse vil fra 2012 gennemføre studieordningsopbygningen systematisk og samlet, med retningslinjer og overvågning, og med en efterfølgende kvalitetskontrol af SPARC systemejereren. *Implementering pr.*

- 1. maj, hvor næste opbygning af studieordninger i SPARC skal påbegyndes.*
2. Valgfagene indlånes fortsat af de centrale medarbejdere fra Valgfagssekretariatet. Dette arbejde vil blive kvalitetskontrolleret af sekretariatslederen af valgfagssekretariatet, herunder skal det kontrolleres, at valgfag 'hakkes' korrekt af i SPARC, ligesom det kontrolleres at valgfagene er indlånt med de korrekte vægte/ECTS angivelser. *Implementering pr. 1. februar, hvor næste større indlån finder sted.*
 3. Udskrivelse af eksamensbeviser. Systemejeren af SPARC udarbejder et sæt retningslinjer for kontrol af eksamensbeviser, før beviser udskrives og sendes til de studerende. Dette indebærer, at en sekretariatsmedarbejder skal benytte to rapporter i SPARC – STO218 (der benyttes til kontrol af de rette eksamensaktiviteter og grupper indgår i det endelige gennemsnit) og STO217 (der benyttes til at kontrollere blandt andet vægte, ECTS angivelser og navne på prøver). *Implementeres nu. Studiechefen har den 5. december udsendt en mail til lederne af studiesekretariaterne, der beskriver problemet og indskærper kontrolproceduren. SPARC systemejeren udsender senest 15. januar via SPARC superbrugerne retningslinjer for kontrolprocedure i forbindelse med udstedelse af eksamensbeviser.*

3. Hvad gør vi i forhold til de fejlagtige eksamensbeviser

a) Eksamensbeviser med for lave gennemsnit

For så vidt angår samtlige de eksamensbeviser, hvor det ved kontrolgennemgangen (jf. ovenfor) er konstateret, at de har et lavere karaktergennemsnit end de rettelig burde have, *udstedes der nye eksamensbeviser* med den korrekte gennemsnitberegning.

Da der ved beregning af karaktergennemsnit i henhold til karakterbekendtgørelsens § 16, stk. 2, kun skal medtages én decimal, betyder det, at der alene udstedes nye eksamensbeviser i de tilfælde, hvor den korrekte beregning medfører, at der sker *en synlig forhøjelse* af gennemsnittet (korrektioner i 2. decimal, der ikke indebærer ændringer i gennemsnittet på beviset, korrigeres således ikke).

De nye eksamensbeviser udsendes snarest muligt til de pågældende studerende med en følgeskrivelse, der forklarer situationen og beklager fejlen.

b) Eksamensbeviser med for høje gennemsnit

Udgangspunktet er, at eksamensbeviser skal være korrekte, og fejl der har medført, at eksamensgennemsnittet på beviset er for højt, skal derfor som udgangspunkt også berigtiges. Da der imidlertid i disse situationer er tale om en foretage en *ændring, der er til ugunst for den studerende*, kan dette ikke uden videre ske, men må afvejes i forhold til sagens samlede karakter og omstændigheder, herunder en afvejning af hensynet til at beviset er korrekt overfor hensynet til den studerendes forventninger om, at det allerede udstedte bevis er korrekt, og de negative konsekvenser en evt. korrektion måtte medføre for den studerende.

Det skal i den forbindelse tages i betragtning

- Alle karakterer på beviset er korrekte. Det er alene gennemsnitberegningen, der er fejlbehæftet
- For langt de fleste af de fejlbehæftede beviser er fejlen forholdsvis beskedent (typisk 0,1 eller 0,2). Der er kun fundet ét bevis med fejl på mere end 1,0 (nemlig på 1,7).
- Samlet betyder de to foranstående forhold, at de studerende ikke har haft grundlag for at tvivle på bevisernes korrekthed. Det er antagelig de færreste studerende, der efterkontrollerer deres gennemsnitberegning, og selv om de skulle gøre det, vil de ikke have haft grundlag for at gennemskue fejlene, med mindre de kender beregningsforudsætningerne (sammenvejningsprincipperne). De studerende har således *udenfor enhver tvivl været i god tro*, når de har anset beviserne for korrekte
- Fejlene er opstået over en længere årrække. Hovedparten af fejlene ligger så langt tilbage og har været ukorrigeret i så lang tid at de studerende med føje har disponeret i tillid til bevisernes korrekthed (søgt stillinger m.v.), og derfor kan siges at have *vundet hævd på de udstedte eksamensbeviser* med for høje gennemsnit. Da der ikke meningsfuldt kan fastsættes en skæringsdato for, hvilke beviser der i givet fald skulle korrigeres og hvilke, der ikke skulle korrigeres, forekommer det åbenbart, at samtlige fejlbehæftede beviser må behandles på samme måde

På grundlag af en samlet vurdering af de ovenstående forhold og af en afvejning af proportionaliteten mellem på den ene side fejlenes størrelse og på den anden side konsekvenserne for de studerende af en evt. korrektion, er det vores konklusion, at CBS ikke vil have tilstrækkeligt retligt grundlag for at kunne gennemføre en tilbagekaldelse og annullering af de udstedte beviser med for høje gennemsnit. Det er derfor i overensstemmelse hermed besluttet, at *der ikke skal ske tilbagekaldelse og annullering af disse beviser*.